

ראש השנה כפול?!?

יום עיון לקראת ראש השנה-מכון מאיר

רצון והכרה, בין כשבעל הדבר אינו רוצה ואינו מכיר כלל את ערכו.

8. עין אי"ה שבת ב', ה', ס"א

בבא התור לעבוד לטובת האומה בכללה, אז כשרגא בטיהרא תבטל אהבת המשפחה, לבל תחלל את עז אהבת האומה. היציאה למלחמה לא היתה ע"פ חשבון של הצלחת הפרט, שחשב שכשישוב מן המלחמה יהיה מוצלח ומאושר. לא, הוא צייר בעצמו כאילו התיאש מן החיים הפרטיים, והולך הוא בשמחה ע"מ למות מות גבורים וקדושים במלחמת ד' לרומם קרן לעמו, ע"כ כותב גט כריתות לאשתו ליאש את לבבו בכל האפשרי מקשר משפחה ומהרעיון הפרטי התלוי בו, בהיותו דורך מהלך של רעיון יותר כללי ויותר עליון, מהלך עבודת הקודש של העם כולו.

9. ממעינינו הישועה עמ' שכ"ה-שכ"ו

הרעיון הלאומי בישראל, הוא הרעיון היותר נאצל והיותר מקיף ורחב אצלנו, בלי הכרת הלאומיות שלנו לא היינו זוכים לשום מצוה כללית או פרטית, כי כל יסוד קיום המצות הוא מצד ההתקשרות עם כלל ישראל, וכל מה שאנו מקימים הוא בשם כל ישראל. ולזאת, אחרי שיצאנו ממצרים והיינו לעם, רק אז נתקרבו להר סיני לקבל את התורה מן השמים ... ויותר ממה שאי אפשר לנו להיות עם בהעדר אחת ממצות ד' - יותר מזה אין שום תקומה לשום מצוה מבלעדי היותנו לעם, וכל מה שנזדכך ונתרומם ביותר, נתקרב ביותר לקים הכל מצד הצורה הלאומית, מרום פסגת אחדותם של ישראל.

10. זוהר פנחס חלק ג' רל"א, ב'

הַיְיָ תְּרִי יוֹמֵיךָ דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה. אֲמַאי תְּרִי יוֹמֵיךָ. בְּגִין דְּאֵינִן תְּרִי בִי דִּינָא, דְּמַתְּחַבְּרִין פְּתֻדָּא. דִּינָא עֲלָא, דְּאֵיהּ קְשִׁיָּא, בְּדִינָא תַּמָּא, דְּאֵיהּ רְפִיָּא, וְתַרְוֵיהּ מְשַׁתְּכָּהּ:

11. ירח האיתנים עמ' קל"א

שני דרכי משפט אפשר לדין ... הדרך הא' ע"פ עצמיותו הפרטית והשני מצד השתתפותו לתכלית הכללית.

5. אורות עמ' קמ"ד; אורות ישראל ב', ג'

היחש של כנסת ישראל ליחידה הוא משונה מכל היהושים של כל קיבוץ לאומי ליחידו. כל הקיבוצים הלאומיים נותנים הם ליחידה רק את הצד החיצוני של המהות, אבל עצם המהות זה שואב כל אדם מנשמת הכל, מנשמת אלהים שלא באמצעות הקיבוץ, מפני שאין להקיבוץ הטיבה אלהית, שמגמה אלהית עצמית שרויה בתוכו. לא כן בישראל, הנשמה של היחידים נשאבת ממקור חי העולמים באוצר הכלל, והכלל נותן נשמה ליחידים. אם יעלה על הדעת להנתק מהאומה, צריך הוא לנתק את נשמתו ממקור חיותה, וגדולה היא משום כך ההזדקקות, שכל יחיד מישראל נזקק להכלל, והוא מוסר תמיד את נפשו מבלי להיות נקרע מהאומה, מפני שהנשמה ותיקונה העצמי דורש כן ממנו.

6. עין אי"ה שבת ב', ט', רע"ז

צד הטוב האנושי, הרעיונות הטובים להשכיל ולהיטיב, הוא מחולק לשתי מערכות. הנטיה להשלמת עצמו של אדם בכל דרכי הטוב והנטיה להשלים את הכלל. ... אמנם כאשר האדם מורכב מתכונות שונות ע"כ לעולם לא יעמוד על הנטיה הממוצעת. וכאשר מאת ד' היתה זאת שתשלם האנושיות מכל צדדיה, מצד כללה ומצד פרטיה, ... כ"א ע"פ רוב יזדמן שמשך תקופה שלמה ישלוט רוח בעולם להתעסק הרבה בתקנת הפרטים, וכ"א יתכנס בשלימותו הפרטית. אע"פ שזאת היא הדרכה טובה, מ"מ ברוב ההתעמקות של כ"א בשלימות עצמו, יעזבו עניני הכלל ולבסוף תגיע מגרעת גם אל הפרטים. ע"כ בראות איש אשר רוח בו בדורו, שיש נטיה עצומה ויתירה בו אל הכינוס, אז יפזר, יעורר רוח בני הדור לעסוק בפיזור כחותיהם הטובים לתקנת הכלל כולו. ... ע"כ בעת שיעבור זמן רשום וההתעוררות תהי' חזקה להתעסק בענינים כלליים, תיקון הכלל החומרי והרוחני, ישפלו הידים בעסקי הפרטים, ותתמעט החכמה והצדק, והעושר הפרטי החמרי והרוחני.

7. אורות עמ' קס"ז; אורות ישראל ז', י"ח

הנשמה הכללית של כנסת ישראל אינה שורה באיש הפרטי כי אם בארץ ישראל, ותיכף כשבא אדם לארץ ישראל מתבטלת נשמתו הפרטית מפני האור הגדול של הנשמה הכללית הנכנסת לתוכו, ותוכן עליון זה פועל את פעולתו בין כשבא הדבר לידי

1. דברים כ"ט, ט'-י"ד

(ט) אַתֶּם נֹצְבִים הַיּוֹם פְּלִכֶם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם רְאִשֵׁיכֶם שִׁבְטֵיכֶם זְקִנֵיכֶם וְשִׁטְרֵיכֶם כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל: (י) טַפְכֶם זְשִׁיכֶם וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּקֶרֶב מוֹזְנֶיךָ מוֹזֵטֵב עֲצִיךָ עַד שֶׂאֵב מִימֶיךָ: (יא) לְעִבְרֶךָ בְּבְרִית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּבְאֶלְתֵּיךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כָּרַת עִמָּךְ הַיּוֹם: (יב) לְמַעַן הִקִּים אֶתְךָ הַיּוֹם לֹא לְעַם וְהוּא יִהְיֶה לְךָ לְאֱלֹהִים

2. דברים כ"ז, ס"ט

אֵלֶּה דְבָרֵי הַבְּרִית אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה לְכַרֵּת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאָרֶץ מוֹאָב מִלְּבַד הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת אֲתֶם בְּזוֹרֵב:

3. אור החיים דברים כ"ט, ט'

ונראה כי כוונת משה בברית זה היא להכניסם בערכות זה על זה, כדי שישתדל כל אחד בעד חברו לבל יעבור פי ה', ויהיו נתפסים זה בעד זה והעד הנאמן מה שגמר אומר הנסתרות לה' אלהינו והנגלות לנו וגו', הרי שעל הערכות מדבר הכתוב, ואין זה הברית שאמר בסוף פרשת תבא כי אותו ברית הוא על עצמן, וזה שיתחייב כל אחד על אחיהו העברי כפי היכולת שביד כל אחד:

4. עין אי"ה שבת א', א', מ"ה

רבי יהודה אומר המקום ירחם עליך ועל כל חולי ישראל, רבי יומי אומר המקום ירחם עליך בתוך חולי ישראל. אהבת כלל האומה מצטיירת בשני אופנים. אהבת הכלל מפני שהוא מורכב מפרטים רבים, שכל אחד בפני עצמו ראוי להוקירו ולאהבו ולדרוש טובתו, וכשיתקבצו בהכלל פרטים רבים, תגדל האהבה בכפלים רבים, כפי ערך ריבוי וכפל הפרטים. אמנם יתירה מזה היא מדת אהבת הכלל מצד הכלל עצמו, כאותה האהבה שאדם אוהב את בנו האהוב לו שמתפשטת האהבה על כל אחד מאבריו. אבל אין מקור האהבה באיברים בפ"ע, כ"א האהבה היא מצד כללות מציאות הבן בכל עצמותו, והיא מתפשטת מתוך הכלל על כל פרטי אבריו וכחותיו, שאהבה תחדור בהם להשתדל בבריאותם והפחתם. כן היא אהבת הכלל המעולה, יסודה הוא בתוך הכלל, והיא מתפשטת מכח הכלל על הפרטים.